

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ว่าด้วยการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรมซึ่งไม่สมควรให้เป็นของบุคคลใด

หรือองค์กรใดเป็นการเฉพาะ พ.ศ. ๒๕๖๕

โดยที่การวิจัยและนวัตกรรมบางประเภทเป็นการวิจัยและนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อมวลมนุษยชาติหรือประชาชนชาวไทยโดยรวมหรือจะต้องใช้เป็นพื้นฐานสำคัญของการวิจัยอื่น จึงไม่สมควรให้ผลงานวิจัยและนวัตกรรมนั้นเป็นของบุคคลใดหรือองค์กรใดเป็นการเฉพาะ แต่สมควรให้รัฐนำผลงานนั้นไปใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ คณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ว่าด้วยการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรมซึ่งไม่สมควรให้เป็นของบุคคลใดหรือองค์กรใดเป็นการเฉพาะ พ.ศ. ๒๕๖๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“การวิจัยและนวัตกรรมตามมาตรา ๔ (๔)” หมายความว่า การวิจัยและนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อมวลมนุษยชาติหรือประชาชนชาวไทยโดยรวมหรือจะต้องใช้เป็นพื้นฐานสำคัญของการวิจัยอื่น ซึ่งไม่สมควรให้ผลงานวิจัยและนวัตกรรมเป็นของบุคคลใดหรือองค์กรใดเป็นการเฉพาะตามมาตรา ๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๔

“ผลงานวิจัยและนวัตกรรม” หมายความว่า ผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากการวิจัย และนวัตกรรมตามมาตรา ๔ (๔)

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ข้อ ๔ ให้ประธานกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมรักษาการตามระเบียบนี้

ในกรณีที่บทบัญญัติในระเบียบนี้ส่วนใดเป็นอุปสรรคต่อการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมตามมาตรา ๔ (๔) ไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการโดยข้อเสนอของหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของผลงานดังกล่าวอาจมีมติยกเว้นการปฏิบัติตามบทบัญญัติส่วนนั้นได้ด้วยคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๕ ให้หน่วยงานของรัฐผู้ให้ทุนจัดทำสัญญาให้ทุนโดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐผู้ให้ทุนหรือหน่วยงานอื่นของรัฐซึ่งคณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของหน่วยงานของรัฐผู้ให้ทุนเป็นเจ้าของผลงานวิจัยและนวัตกรรมตามมาตรา ๔ (๔)

ข้อ ๖ ให้หน่วยงานของรัฐตามข้อ ๕ นำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

ในกรณีที่ระเบียบนี้มีได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขใดไว้เป็นการเฉพาะให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของผลงานวิจัยและนวัตกรรมพิจารณาดำเนินการได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๗ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของผลงานวิจัยและนวัตกรรมโอนสิทธิในผลงานวิจัยและนวัตกรรมนั้นให้แก่บุคคลอื่น เว้นแต่เป็นการโอนที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

ข้อ ๘ ผลงานวิจัยและนวัตกรรมใดที่อาจกระทบต่อความมั่นคงของประเทศหรือความปลอดภัยของสาธารณะ ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของผลงานนั้นดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ หรือระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ แล้วแต่กรณี

หมวด ๒

การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา

ข้อ ๙ ก่อนเปิดเผยข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาหรือสิทธิอื่นใดเกี่ยวกับผลงานวิจัยและนวัตกรรม หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของผลงานวิจัยและนวัตกรรมอาจเก็บรักษาผลงานวิจัยและนวัตกรรมนั้น ตลอดจนข้อมูลหรือเอกสารที่เกี่ยวกับผลงานนั้นไว้เป็นความลับได้

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่ผลงานวิจัยและนวัตกรรมใดจำเป็นต้องขอรับสิทธิ ขอจดทะเบียนหรือดำเนินการอื่นตามกฎหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาหรือสิทธิอื่นใดเกี่ยวกับผลงานวิจัยและนวัตกรรมนั้น ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของผลงานวิจัยและนวัตกรรมยื่นคำขอรับสิทธิ คำขอจดทะเบียนหรือดำเนินการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีที่เห็นสมควร หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของผลงานวิจัยและนวัตกรรมอาจดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาหรือสิทธิอื่นใดในต่างประเทศเกี่ยวกับผลงานวิจัยและนวัตกรรมด้วยก็ได้

หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของผลงานวิจัยและนวัตกรรมอาจมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการแทนเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาหรือสิทธิอื่นใดตามข้อนี้ก็ได้

ข้อ ๑๑ ภายใต้บังคับข้อ ๑๘ ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของสิทธิมีหน้าที่ปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาหรือสิทธิอื่นใดของตนที่เกี่ยวกับผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่ตนเป็นเจ้าของ ซึ่งรวมถึงการฟ้องคดีหรือเข้าร่วมกระบวนการพิจารณาที่เกี่ยวข้องด้วย

หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของสิทธิอาจมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการแทนตนเพื่อปกป้องสิทธิในผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่ตนเป็นเจ้าของก็ได้

หมวด ๓

การอนุญาตให้ใช้สิทธิ

ข้อ ๑๒ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกในการติดต่อขออนุญาตใช้ประโยชน์ ผลงานวิจัยและนวัตกรรม ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของผลงานวิจัยและนวัตกรรมเผยแพร่รายชื่อ และรายละเอียดของผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่ตนเป็นเจ้าของ ตลอดจนวิธีการติดต่อขออนุญาตใช้สิทธิ และรายชื่อผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิแล้ว ในระบบสารสนเทศของหน่วยงานและระบบสารสนเทศ ที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๑๓ ในการอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้สิทธิในผลงานวิจัยและนวัตกรรมและการทำสัญญา อนุญาตให้ใช้สิทธิ ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของสิทธิดำเนินการตามหลักการ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องให้ความสำคัญกับการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะ ก่อนการนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

(๒) ต้องคำนึงถึงความแพร่หลายของผลผลิตหรือสิ่งที่ได้จากผลงานวิจัยและนวัตกรรม ในหมู่ประชาชน และประโยชน์สาธารณะอื่น ในการกำหนดเงื่อนไขและค่าตอบแทนการอนุญาต ให้ใช้สิทธิ

(๓) ต้องส่งเสริมให้ประชาชนได้ประโยชน์จากผลงานวิจัยและนวัตกรรมในราคาที่เหมาะสม เป็นธรรม

(๔) ต้องส่งเสริมให้มีการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้โดยเร็ว ด้วยวิธีการที่โปร่งใสและไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

ข้อ ๑๔ ให้นำหลักการในข้อ ๑๓ มาใช้บังคับแก่การอนุญาตให้บุคคลอื่นร่วมทำการวิจัย กับหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของสิทธิในผลงานวิจัยและนวัตกรรมหรือการดำเนินการอื่น ที่คณะกรรมการกำหนดด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๑๕ ภายใต้บังคับข้อ ๑๖ และข้อ ๑๘ ให้เป็นดุลพินิจของหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็น เจ้าของสิทธิในผลงานวิจัยและนวัตกรรมในการพิจารณาอนุญาตให้บุคคลใดใช้สิทธิในผลงานวิจัย และนวัตกรรมแบบไม่ผูกขาดแต่ผู้เดียว (non-exclusive license) ได้ตามที่เห็นสมควร

ในการอนุญาตให้ใช้สิทธิตามวรรคหนึ่ง ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของสิทธิ ในผลงานวิจัยและนวัตกรรมกำหนดข้อจำกัดหรือเงื่อนไขอื่นใดอันเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

ต่อผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิแต่ละรายหรือเป็นการตัดโอกาสผู้ประสงค์จะขอใช้สิทธิในผลงานวิจัยและนวัตกรรมนั้น

การอนุญาตให้ใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งให้ทำเป็นสัญญาที่กำหนดไม่เกินห้าปี หรือระยะเวลาอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๑๖ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของสิทธิในผลงานวิจัยและนวัตกรรมอนุญาตให้บุคคลใดใช้สิทธิในผลงานวิจัยและนวัตกรรมแต่เพียงผู้เดียว (exclusive license) เว้นแต่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) ก่อนการอนุญาตให้บุคคลใดใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียว หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของสิทธิต้องประกาศแผนและรายละเอียดที่จะอนุญาตให้บุคคลนั้นใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียว และรับฟังความคิดเห็นหรือข้อคัดค้านจากบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาอนุญาต

(๒) การอนุญาตให้ใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียวจะมีผลเป็นการส่งเสริมประโยชน์สาธารณะ และมีความจำเป็นเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการลงทุนเพื่อนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์โดยเร็ว

(๓) การอนุญาตให้ใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียวต้องไม่ก่อให้เกิดผลเป็นการจำกัดการแข่งขันในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเกินสมควร และต้องไม่เกิดผลกระทบในระยะยาวต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการพัฒนา การรับหรือการถ่ายทอดเทคโนโลยี หรือการพัฒนาความสามารถทางวิทยาศาสตร์ของประเทศ

(๔) ขอบเขตและระยะเวลาของการอนุญาตให้ใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียวเป็นไปเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้มีการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์โดยเร็ว และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของหน่วยงานของรัฐในการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือสิทธิของบุคคลอื่นที่ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิไปก่อนแล้ว และ

(๕) หลักเกณฑ์อื่นที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ข้อ ๑๗ ภายใต้บังคับข้อ ๑๘ ในการอนุญาตให้ใช้สิทธิในผลงานวิจัยและนวัตกรรม หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของสิทธิอาจเรียกเก็บหรือไม่เรียกเก็บค่าตอบแทนก็ได้

ในกรณีที่เห็นสมควรเรียกเก็บค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิ ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของสิทธิพิจารณากำหนดค่าตอบแทนให้เหมาะสมตามควรแก่กรณี โดยจะต้องไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิแต่ละราย และต้องไม่กำหนดค่าตอบแทนที่สูงเกินความจำเป็นจนเป็นการตัดโอกาสเข้าถึงผลงานวิจัยและนวัตกรรมนั้น ทั้งต้องไม่ให้ความสำคัญกับค่าตอบแทนมากกว่าโอกาสที่ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากผลผลิตหรือสิ่งที่ได้จากผลงานวิจัยและนวัตกรรมในราคาที่เหมาะสมเป็นธรรม

ข้อ ๑๘ ผลงานวิจัยและนวัตกรรมใดจะต้องใช้เป็นพื้นฐานสำคัญของการวิจัยอื่น ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของสิทธิเปิดเผยผลงานวิจัยและนวัตกรรมนั้นให้สามารถเข้าถึงได้เป็นการทั่วไป

โดยไม่เสียค่าตอบแทน และห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของสิทธิดำเนินการใด ๆ อันเป็นการตัดโอกาสการเข้าถึงผลงานวิจัยและนวัตกรรมดังกล่าว

ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของสิทธิในผลงานวิจัยและนวัตกรรมดำเนินคดีกับบุคคลซึ่งใช้ประโยชน์ผลงานดังกล่าวเพื่อการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย หรือพัฒนา โดยแจ้งให้หน่วยงานของรัฐทราบไว้แล้ว

ความในวรรคสองมิให้ใช้บังคับแก่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์จากผลงานวิจัยและนวัตกรรมตามวรรคหนึ่งซึ่งไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิจากหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของสิทธิ

ข้อ ๑๙ ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของสิทธิรายงานผลการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ต่อคณะกรรมการอย่างน้อยทุกห้าปี โดยรายงานดังกล่าวต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและรายละเอียดผลงานวิจัยและนวัตกรรม
- (๒) รายละเอียดเกี่ยวกับสิทธิในผลงานวิจัยและนวัตกรรม
- (๓) ลักษณะการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม
- (๔) ชื่อผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในผลงานวิจัยและนวัตกรรม
- (๕) รายได้ที่ได้รับจากการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม (ถ้ามี)
- (๖) เรื่องอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ศาสตราจารย์กิตติคุณสุทธิพร จิตต์มิตรภาพ

ประธานกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม